

Poradní orgán ombudsmana pro oblast lidí s postižením se dnes věnuje přístupnosti veřejných budov i služeb

13.11.2023 - | Veřejný ochránce práv

Přístupnost prostor a služeb je podle Úmluvy OSN o právech lidí s postižením jednou ze základních podmínek toho, aby lidé s postižením mohli žít nezávisle a mohli se plně zapojit do všech oblastí života. Omezení může podle členky poradního orgánu[1] Hany Grygarové představovat například i to, že noční spoje veřejné dopravy nebývají bezbariérové: „Může to souviset s tím, že lidé s postižením jsou neustále vnímáni jenom jako objekty, ne aktéři vlastního života, kteří chtějí žít stejně jako zdraví lidé, a účastnit se kultury, nebo být umělci,“ zamyslela se studentka psychologie a DJka Hana Grygarová, která se aktivně se zasazuje za práva lidí s postižením.

„Dobře si uvědomuji, že je stále velké množství lidí s postižením, kteří kvůli zcela chybějící nebo nedostatečné přístupnosti nemohou samostatně bez cizí pomoci cestovat, vstoupit a pohybovat se po budovách, které jsou určeny k navštěvování veřejností, nebo se nedostanou k obsahu informací zveřejňovaných na internetových stránkách,“ popsal současnou situaci zástupce ombudsmana Vít Alexander Schorm.

Na přístupnost veřejných budov se proto zaměřil i v aktuálním výzkumu. Testeři s různým typem postižení využili v krajských městech hromadnou dopravu a navštívili nemocnici a soud spolu s budovami České pošty, magistrátu, Úřadu práce a České správy sociálního zabezpečení. Zjistili, že obecně jsou zkoumané instituce nejlépe připraveny na návštěvníky s tělesným postižením. Naopak nejméně vstřícné jsou pro lidi se sluchovým postižením.

Ukázalo se také, že u lidí se zrakovým nebo sluchovým postižením instituce a úřady často spoléhají, že takový návštěvník dorazí s doprovodem, který mu v orientaci na místě i s vyřízením záležitostí pomůže.

Ve stavebním právu shrnuje požadavky na přístupnost především takzvaná bezbariérová vyhláška. Kontrolou jejího dodržování ze strany stavebních úřadů se právníci Kanceláře ombudsmana zabývali ve druhém z výzkumů. Zjistili například, že stavební úřady obcí s rozšířenou působností schvalují naprostou většinu žádostí o výjimky z bezbariérové vyhlášky. Budovy tak mohou být pro lidi s postižením obtížněji přístupné. Často se udělování výjimek týká rekonstrukcí historických budov. Odvolací stavební úřady zas jen naprosto výjimečně zrušily nebo změnily rozhodnutí kvůli rozporu s bezbariérovou vyhláškou.

Na dnešním jednání se členové poradního orgánu věnovali nejen oběma výzkumům, ale diskutovali také o tom, jak může ombudsman v otázkách přístupnosti lidem s postižením pomáhat. Kromě řešení individuálních podnětů lidí, kteří se setkali s bariérami v přístupu do budov či ke službám, veřejný ochránce práv například připomínkoval nově vznikající prováděcí předpisy ke stavebnímu zákonu, které mají bezbariérovost řešit. V neposlední řadě se ombudsman snaží o aktivní zapojení lidí s postižením přímo do tvorby předpisů, které se jich týkají.

[1] Veřejný ochránce práv od roku 2018 monitoruje, jak Česká republika naplňuje práva lidí s postižením podle Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením. V tom mu pomáhá i

sedmnáctičlenný poradní orgán složený z lidí s postižením a zástupců organizací hájících jejich práva. Poradní orgán předkládá ombudsmanovi systémová témata v oblasti ochrany práv lidí s postižením, poskytuje konzultace a praktické informace a zaujímá stanoviska k strategickým dokumentům ombudsmana týkajícím se práv lidí s postižením. Zprostředkovává také podněty od lidí s postižením nebo od organizací hájících jejich práva.

https://www.ochrance.cz/aktualne/poradni_organ_ombudsmana_pro_oblast_lidi_s_postizenim_se_dne_s_venuje_pristupnosti_verejnych_budov_i_sluzeb